

Toolbox

Veilig werken rondom nesten van de geelpoothoornaar

Augustus 2026

provincie
Limburg

Toolbox

Veilig werken rondom nesten van de geelpoothoornaar

Gebruik van foto's

Het is niet toegestaan om de foto's los uit deze Toolbox te halen en afzonderlijk te gebruiken in eigen uitingen. Wanneer u een foto wil gebruiken, moet u zelf de benodigde beeldrechten of licentie aankopen bij de betreffende aanbieder.

Doel van deze toolbox

Risico's herkennen en voorkomen

Veilig werken in grijs, groen en blauw

Correct handelen bij (vermoeden) van nesten

PBM's en werkinstructies

Extra aandacht voor werken in een hoogwerker

Foto: Pixabay

Wat is de geelpoothoornaar?

- Voorheen Aziatische hoornaar genoemd
- Invasieve wespensoorst uit Azië
- Jaagt op insecten, o.a. honingbijen
- Zoekt suikers (fruit, frisdrank)
- Incidenten ontstaan vooral bij verstoring van nesten

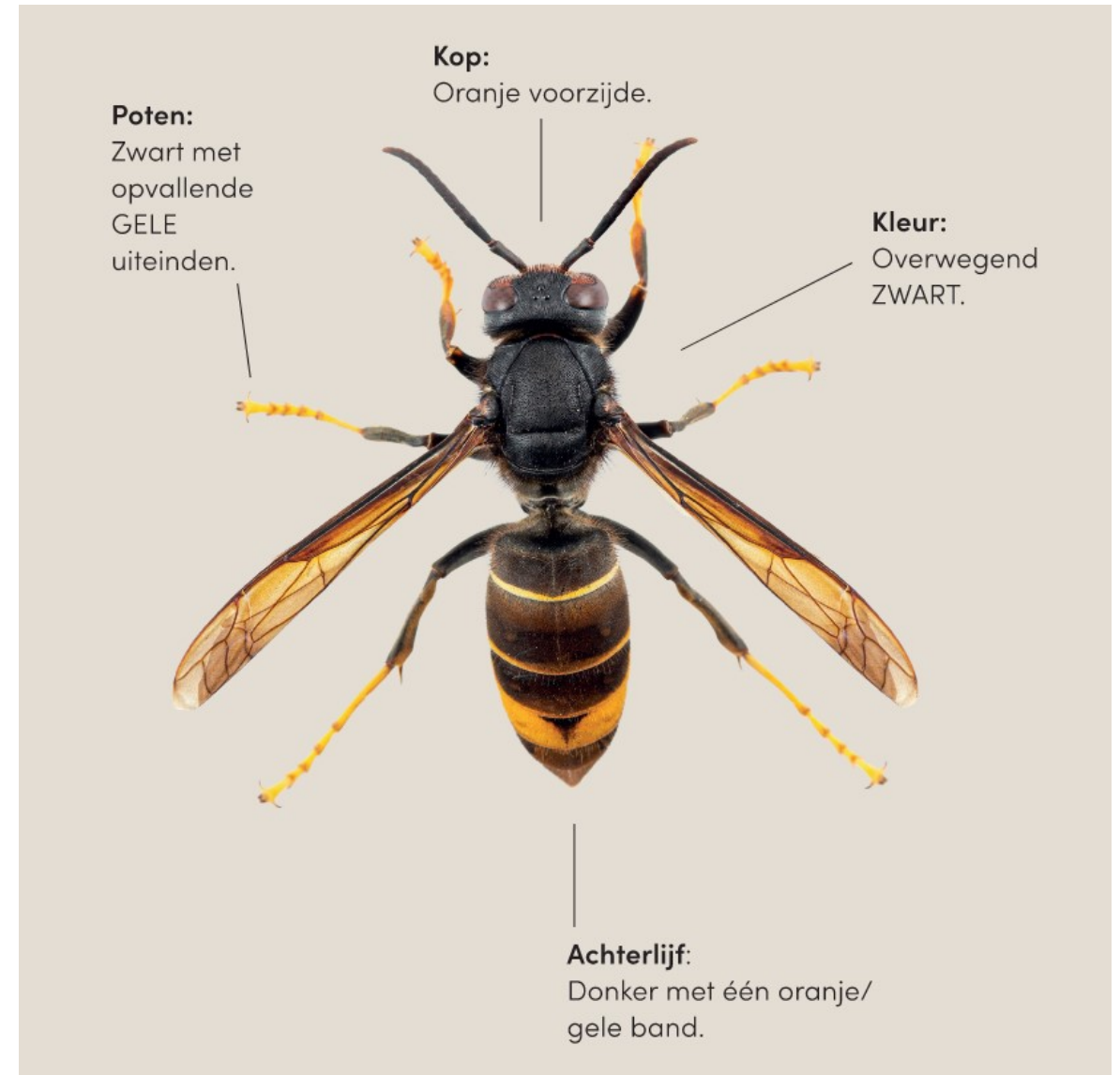
Risico

- Reageert op trillingen (80-150 hz)
- Frequentiegebied van gereedschappen als bosmaaier, kettingzaag, etc., maar ook hoogwerker!
- Bij verstoring van nesten kans op **massale aanval**
- Kan meerdere keren steken
- Kan gif in de ogen spuiten -> tijdelijke blindheid

Herkenning: uiterlijk

- Overwegend zwart lichaam
- Gele poten (opvallend kenmerk)
- Kop met oranje voorzijde
- Achterlijf met één oranje/gele band
- Koningin ± 3 cm

Er zijn verschillende hoornaars en wesen die lijken op de geelpoothoornaar

Activiteit

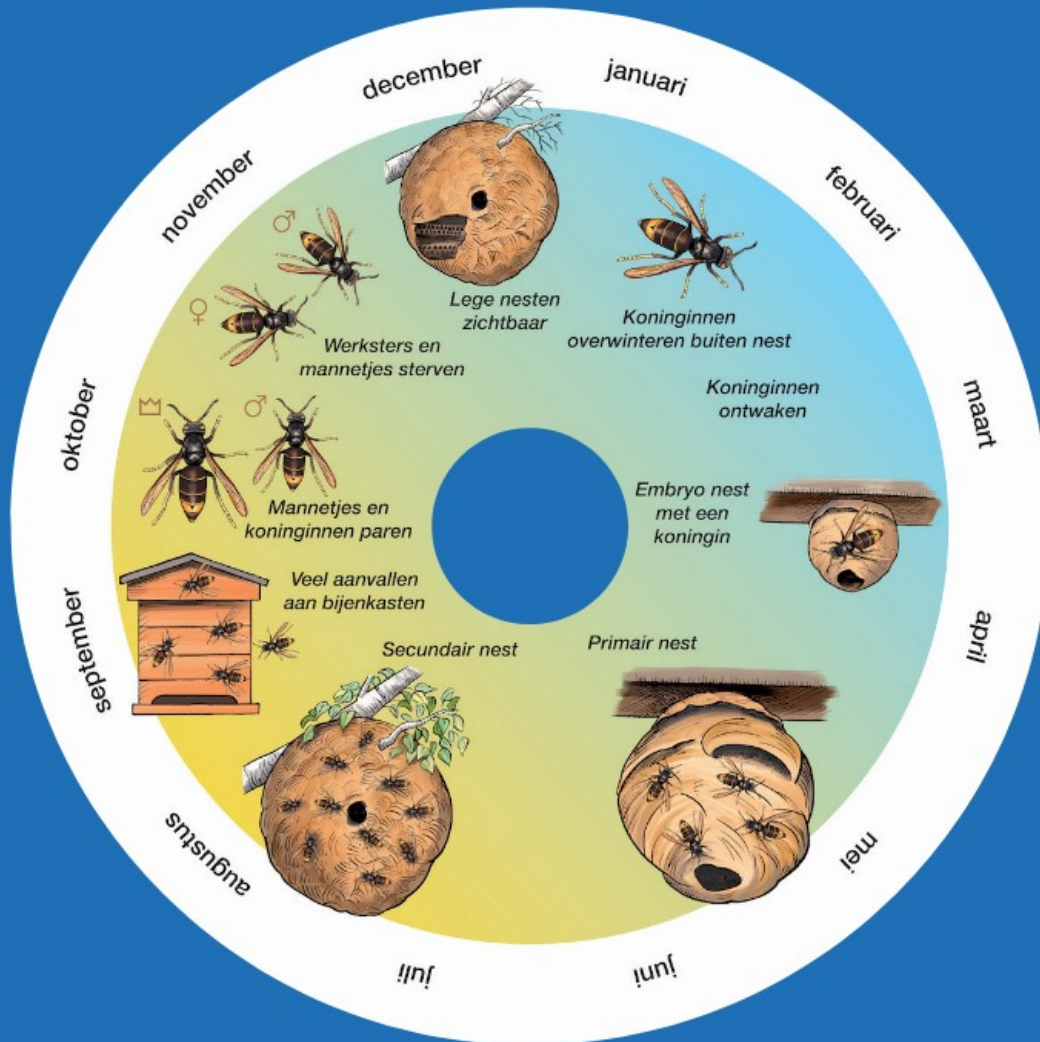
Foto: Pixabay

De geelpoothoornaar is actief:

- Van de ochtend tot de vooravond, bij een temperatuur boven 12°C.
- Vrijwel niet actief in de nacht, tenzij verstoring door trillingen of kunstlicht.
- Afhankelijk van weersomstandigheden: bij lage temperatuur, regen of sterke wind blijven ze liever in hun nest.

Soorten nesten

Bron: Vespa-Watch (INBO)

Embryonest

maart – mei
pingpong- tennisbal

Primair nest

mei – juli
grapefruit

Secundair nest

augustus – november
voetbal – skippybal

Foto's: Adobe en Shutterstock

Signalen van activiteit – eerste check

Voordat je aan de slag gaat let je op:

- In- en uitvliegende hoornaars uit heg, kunstwerk, putdeksels, boom (vaste vliegroute).
- Zoemgeluiden.
- Activiteit rondom een opening in de grond.
- Hoornaars die laag over de grond vliegen.

Ga zelf geen hoornaars bestrijden.
Dit kan gevaarlijk zijn!

De Europese hoornaar is beschermd, ziet ook iets anders uit! Schakel dus altijd een expert in en maak een melding bij je leidinggevende en/of opdrachtgever of meld het bij de gemeente.

Risico's per domein

Grijs: straatwerk, infrastructuur

Groen: snoeiwerk in hagen en bomen, maaien

Blauw: werk of inspectie aan rioleringen, kunstwerken of watergangen

Grijs: Straatwerk en grondverzet

Foto: Magnific.com

Risico's:

- Grondnesten die onder de open bestrating zitten of achter trottoirbanden.
- Door inzet van graafmachines, trilplaten kunnen nesten verstoord worden (ook op afstand).
- In de frequentieband 80-150 hz wordt de geelpoothoornaar verstoord.

Acties:

- Voor aanvang van de werkzaamheden een quickscan uitvoeren, waarbij je ook de hagen en struiken in het werkgebied moet meenemen.
- Bij vermoeden van een nest inzet van gereedschappen aanpassen en een veilige afstand bewaren.
- Bij activiteit direct stoppen en de zone met lint afzetten of borden plaatsen met tekst "Pas op ! geelpoothoornaar".

Groen : Snoeiwerk hagen en bomen, maaiwerk

Foto: Magnific.com

Risico's:

- Voorjaarsnesten in hagen en struiken.
- Zomernesten in bomen.
- Ondergrondse (secundaire) nesten in bermen.
- Snoei- en maaiwerk kan nesten verstoren (ook door trillingen).

Acties:

- Voor aanvang van de werkzaamheden een quickscan uitvoeren, gebruik een verrekijker voor bomen.
- Bij vermoeden van een nest inzet van gereedschappen aanpassen en een veilige afstand bewaren. Maak altijd een melding!
- Bij activiteit direct stoppen en de zone met lint afzetten of borden plaatsen met tekst 'Pas op geelpoothoornaar'.
- Bij vermoeden van een nest in een boom ga niet omhoog, ook niet om even te kijken! En werk nooit alleen.

Blauw : Riolering & watergangen

Foto: Magnific.com

Risico's:

- Nesten onder putdeksels.
- Nesten in droge duikers.
- Risico bij lichten deksel.
- Werkzaamheden kan nesten verstoren (ook door trillingen).

Acties:

- Voor aanvang van de werkzaamheden een quickscan uitvoeren.
- Bij vermoeden van een nest inzet van gereedschappen aanpassen en een veilige afstand bewaren. Maak altijd een melding.
- Bij activiteit direct stoppen en de zone met lint afzetten. Bijvoorbeeld: 'Pas op geelpoothoornaar'. Bij vermoeden van een nest geen putdeksels lichten. Laat de specialist dit beoordelen.

Ondergrondse nesten

Locaties:

- Bermen, taluds
- Wortelzones
- Holtes onder verhardingen

Herkenning:

- In- en uitvliegende hoornaars op grondniveau
- Vaste lage vliegroute
- Gezoem

Acties:

Werk staken en je leidinggevende informeren en gemeente informeren in verband met identificatie en zorg dat de plek wordt afgezet met lint. Voorkom dat anderen in de zone terecht kunnen komen!

Foto: Magnific.com

Hoogwerker (extra risico)

Waarom gevaar?

- Nest door bladerdek vaak niet zichtbaar;
- Geen vluchtroute (valgevaar bij paniek);
- Bij aanval hoornaars risico op veel steken en het spuiten van gif in ogen;
- Normale PBM's zijn niet bestand tegen de steken! Je hebt hiervoor specialistische PBM's nodig! Hoornaarspak!

Acties:

- Goede inspectie (visueel) voor aanvang werken;
- Minimaal met 2 personen werken (1 in hoogwerker, 1 op straatniveau);
- Werkzaamheden meteen staken bij waarneming van nest;
- Ga niet omhoog! Ook niet om even te kijken;
- Gemeente informeren in verband met zone veiligstellen door afzetten met lint;
- Voorkom dat anderen in de zone terechtkomen.

Foto: Magnific.com

Persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM's)

Inspectie

- Lange werkbreek;
- Lange werkbreek;
- Werkhandschoenen;
- Veiligheidsbril;
- Veiligheidsschoenen;
- Koelelementen (bij steken);
- Telefoon.

Voldoen niet bij
een aanval van
hoornaars

Foto: Magnific.com

Persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM's) bij bestrijding / Specialist

Uitvoering verwijderen nesten

- Hoornaarspak (dikker dan wespenpak);
- Handschoenen (dik en lang);
- Gelaatsscherf of bril om ogen te beschermen;
- Veiligheidsschoenen.

Aanvullend:

- Koelelementen (bij steken);
- Telefoon.

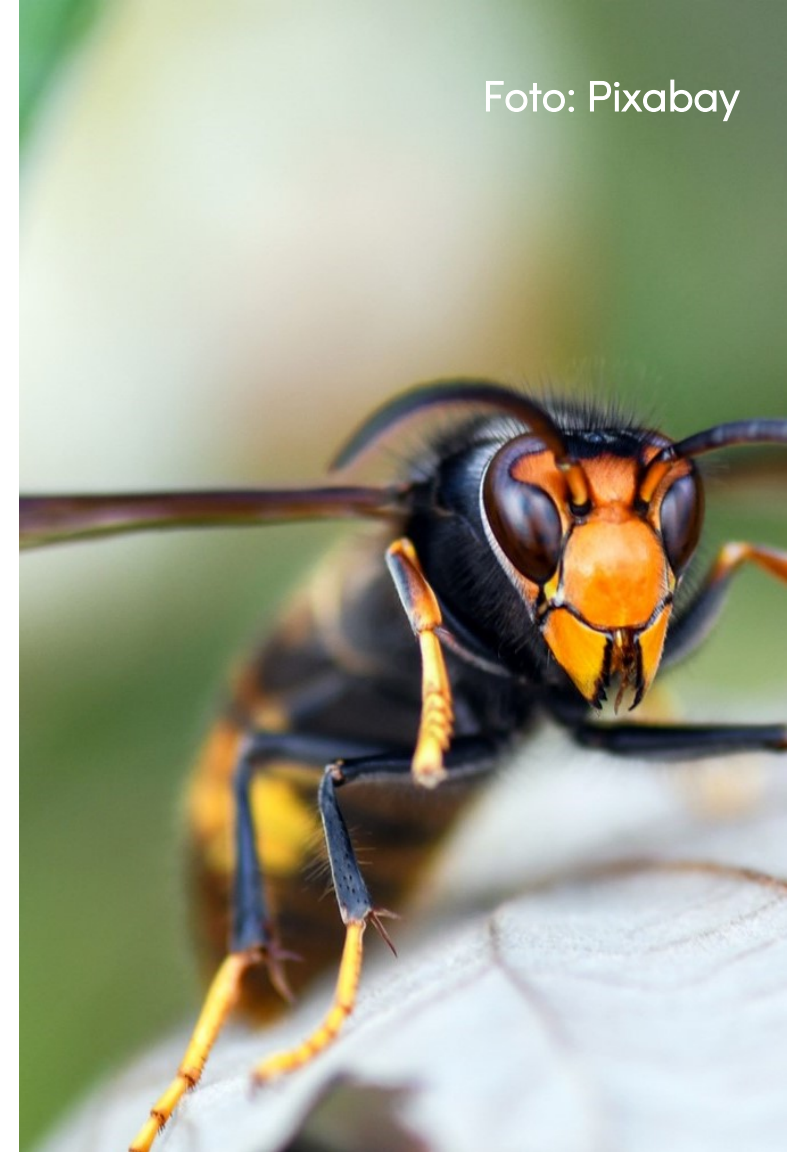
Foto: Magnific.com

Wat te doen bij een aanval door Aziatische hoornaar?

- Blijf rustig en bescherm hoofd en hals.
- Wandel langzaam weg of wacht tot de hoornaar vanzelf vertrekt.
- Maak geen plotselinge bewegingen en sla niet met je handen.
- Zoek beschutting (auto of gebouw).
- Zorg dat omstanders weten dat je wordt aangevallen door hoornaars.
- Dood de hoornaar niet. Bij het doden komt een stof vrij, die andere hoornaars kan alarmeren en agressief kan maken.

Foto: Pixabay

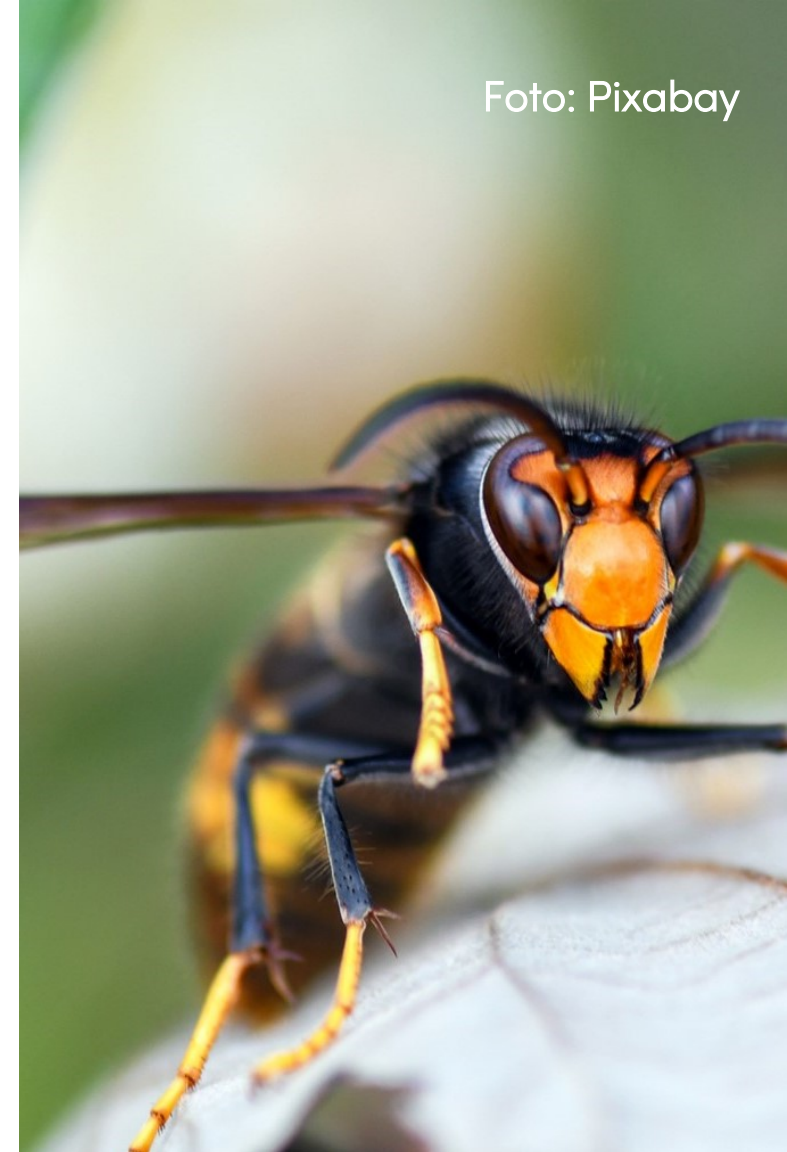
Mocht je toch een steek krijgen?

- Een steek is vergelijkbaar met die van een gewone wesp.
- Koel de plaats onmiddellijk, en ontsmet indien nodig.

Allergisch voor insectensteken?

- Zoek direct medische hulp bij een steek!
- Reactie kan erg zijn (anafylactische schok).
Bel 112 en vraag om noodhulp, ambulance.

Foto: Pixabay

Bij aanval op hoogte

- Direct stoppen met werkzaamheden – gereedschappen neerleggen;
- Niet roepen – hoornaars kunnen in de mond en keel vliegen;
- Gebruik luchthoorn om collega te informeren;
- Niet slaan. Dit werkt averechts en zorgt voor meer steken;
- Collega op straatniveau laat hoogwerker zakken;
- Indien nodig medische hulp inschakelen (allergische reactie, veel steken, gif in ogen);
- Gebied afzetten en voorkom dat anderen in de zone terecht komen!;
- Opdrachtgever en /of gemeente informeren;
- Zorg dat je zelf in veiligheid bent!

Hoe maak ik een melding?

Heb je een vermoeden van een nest geelpoothoornaar?

1. Zorg dat je voor aanvang van de werkzaamheden contactgegevens hebt om een melding te doen.
2. Maak op veilige afstand een foto van het nest voor identificatie.
3. Noteer de exacte locatie (evt. X/Y coördinaten).
4. Stuur deze melding naar leidinggevende, opdrachtgever en of de contactpersoon van de gemeente.
5. Bij een melding via 112 gaat het om 2 soorten meldingen:
 - a) Melding om ambulance, noodhulp, bij meerdere steken, en of anafylactische shock,
 - b) Melding om noodsituatie op te lossen, bestrijding van het nest.

Veelgemaakte fouten

Scenario A

- FOUT: Ik zie geen nest, dus het is veilig!
- **JUIST:** Ondergrondse en hoge nesten zijn vaak onzichtbaar.
Dus wees steeds alert!

Scenario B

- FOUT: Even snel doorgaan!
- **JUIST:** Meteen stoppen bij (vermoeden) van activiteit geelpoothoornaar.

Scenario C

- FOUT: Ik werk alleen!
- **JUIST:** Risicowerk altijd met minimaal 2 personen.

Meer informatie

Kijk voor meer informatie
op de website www.limburg.nl:

[Geelpoorthoornaar | Provincie Limburg](#)

provincie
Limburg

